

Obiectivele GATS

Studiul global privind tutunul la adulți (GATS) este un standard global pentru monitorizarea sistematică a consumului de tutun (pentru fumat, tutun fără fum și produse cu tutun încălzit) în rândul adulților și pentru identificarea unor indicatori cheie privind controlul tutunului.

GATS este un studiu reprezentativ național care utilizează un protocol consistent și standardizat în toate statele în care este aplicat, inclusiv în România. GATS îmbunătățește capacitatea țărilor de a proiecta, implementa și evalua programe privind controlul consumului de tutun. Studiul este, în aceeași măsură, un instrument de suport util pentru îndeplinirea obligațiilor statelor semnatare ale Convenției Cadru a Organizației Mondiale a Sănătății privind Controlul Tutunului (FCTC), de a produce date comparabile în și între state.

Organizația Mondială a Sănătății a elaborat MPOWER, un pachet tehnic compus din principalele măsuri de reducere a consumului de tutun cuprinse în Convenția Cadru, care includ:

Monitor tobacco use & prevention policies

Protect people from tobacco smoke

Offer help to quit tobacco use

Warn about the dangers of tobacco

Enforce bans on tobacco advertising, promotion, & sponsorship

Raise taxes on tobacco

Metodologia GATS

GATS utilizează o metodologie standardizată la nivel global. Include informații privind caracteristicile de bază ale respondenților, privind consumul de tutun (care se fumează, tutunul fără fum și produsele cu tutun încălzit), privind renunțarea la consumul de tutun, privind fumatul ambiental (pasiv), privind aspectele economice ale consumului de tutun, privind media (expunerea la informații anti-tutun sau, dimpotrivă, expunerea la orice formă de sponsorizare, reclamă sau promovare a consumului de tutun), privind cunoștințe, atitudini, percepții legate de consumul de tutun. În România, în 2018, GATS s-a derulat ca studiu de gospodărie a persoanelor în vârstă de 15 ani sau mai mult, de către Institutul Național de Sănătate Publică și Totem Communication, sub coordonarea Ministerului Român al Sănătății, a OMS România și a OMS EURO (biroul regional european). Pentru a produce rezultate reprezentative la nivel național, s-a utilizat un eșantion realizat după un design pe cluster multistadial geografic. În eșantion au fost incluse 5408 gospodării. Din fiecare gospodărie a fost ales aleator un subiect care să participe în studiu. Informațiile au fost culese pe dispozitive electronice. Rata de răspuns la nivel de gospodărie a fost 90.6%, la nivel individual 97.1%, iar rata generală de răspuns a fost de 88.0%. Rezultatele studiului se bazează pe completarea a 4571 interviuri individuale.

GATS Highlights

CONSUMUL DE TUTUN

- 30.7% din populația studiată (5.63 milioane adulți), 40.4% dintre bărbați și 21.7% dintre femei utilizează tutun în mod curent.
- 30.2% din populația studiată (5.57 milioane adulți), 39.8% dintre bărbați și 21.2% dintre femei fumează tutun în mod curent.
- 30.0% din populația studiată (5.54 milioane adulți), 39.5% dintre bărbați și 21.1% dintre femei fumează țigări.
- 1.3% din populația studiată (0.23 milioane adulți), 1.6% dintre bărbați și 1.0% dintre femei utilizează produse cu tutun încălzit în mod curent.
- Dintre fumătorii curenți zilnic, 71.5% fumează în primele 30 de minute de la trezire.

RENUNȚAREA LA TUTUN

- 23.8% dintre fumători au avut o tentativă de renunțare la fumat în ultimele 12 luni.
- 57.1% din fumătorii care au fost la medic în ultimele 12 luni au fost sfătuiți să se lase de fumat.
- 17.9% dintre fumătorii curenți au plănuit sau, cel puțin, s-au gândit să se lase de fumat în următoarele 12 luni

FUMATUL PASIV

- 31.9% dintre adulți au fost expuși la fumul de tutun acasă.
- 10.1% dintre adulții care lucrează înăuntru au fost expuși la fumul de tutun în spații închise de la locul de muncă.
- 7.5% din adulți au fost expuși la fumul de tutun în restaurante
- 27.5% din adulți au fost expuși la fumul de tutun în baruri sau cluburi de noapte.

ASPECTE ECONOMICE

- Mediana cheltuielilor lunare pentru țigări a fost 374 RON.
- 89.4% dintre fumătorii de țigări fabricate și-au cumpărat țigările în magazine.

MEDIA

- 55.8% dintre adulți au observat informații anti-fumat la televizor sau le-au auzit la radio.
- 28.9% dintre adulți au observat marketing pentru țigări în magazinele unde se vând acestea.

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI, PERCEPȚII

- 90.6% dintre adulți au considerat că fumatul produce boli grave.
- 86.0% dintre adulți au considerat că inhalarea fumului de tutun al altora determină afecțiuni grave nefumătorilor.
- 92.6% dintre adulți au fost în favoarea interzicerii fumatului în mașină, în prezența copiilor

CONSUMUL DE TUTUN

UTILIZATORI DE TUTUN (care se fumează, fără fum și produsele cu tutun încălzit)	TOTAL (%)	BĂRBAȚI (%)	FEMEI (%)
Utilizatori curenți de tutun	30.7	40.4	21.7
FUMĂTORI (țigări, trabuce, țigări de foi, pipă, narghilea.)			
Fumători curenți	30.2	39.8	21.2
Fumători zilnici	27.4	36.5	18.7
Fumători curenți de țigări ¹	30.0	39.5	21.1
Fumători curenți de țigări fabricate ¹	29.4	38.7	20.7
Vârsta medie la inițierea fumatului zilnic ²	17.9	17.7	18.3
Numărul mediu de țigări consumate pe zi de către fumătorii curenți zilnic	16.5	18.1	13.7
Fumători curenți zilnic care fumează mai mult de 20 de țigări pe zi	43.5	50.8	30.1
Fumători curenți zilnic care au consumat primul fum în primele 30 de minute de la trezire	71.5	72.7	69.3
UTILIZATORI DE TUTUN FĂRĂ FUM			
Utilizatori curenți de tutun fără fum	1.1	1.8	0.4
UTILIZATORI DE PRODUSE CU TUTUN ÎNCĂLZIT			
Au auzit vreodată de produse cu tutun încălzit	30.1	34.6	25.9
Au utilizat vreodată de produse cu tutun încălzit	4.3	5.5	3.2
Utilizatori curenți de produse cu tutun încălzit	1.3	1.6	1.0

RENUȘTAREA LA FUMAT

	TOTAL (%)	BĂRBAȚI (%)	FEMEI (%)
Fumători care au avut o tentativă de renunțare la fumat în ultimele 12 luni ³	23.8	24.4	22.7
Fumători curenți care au planificat sau s-au gândit să renunțe la fumat în următorul an	17.9	19.0	16.0
Fumători care au fost sfătuiți de către un cadru medical să se lase de fumat în ultimele 12 luni ³	57.1	58.5	55.4
Metode de renunțare la fumat utilizate în ultimele 12 luni³			
Terapia de substituție a nicotinei	6.8	9.1	2.6
Medicație pe bază de rețetă	5.0	7.1	1.1
Consiliere ⁴	3.0	4.4	0.4
Renunțare fără ajutor	65.9	64.4	68.6
Altele	6.6	6.2	7.4

FUMATUL PASIV

	TOTAL (%)	BĂRBAȚI (%)	FEMEI (%)
Adulți expuși la fumul de tutun la locul de muncă ^{5,†}	10.1	11.5	8.6
Adulți expuși la fumul de tutun acasă ⁶	31.9	35.3	28.8
Adulți expuși la fumul de tutun în următoarele locuri: †			
Unități medico-sanitare ⁷	9.5	11.2	8.4
Clădiri / Birouri oficiale (de stat) ⁸	6.4	7.6	5.2
Mijloace de transport în comun ⁹	4.2	3.8	4.4
Baruri / Cluburi de noapte ¹⁰	27.5	28.0	26.2
Restaurante ¹¹	7.5	6.8	8.4
Școli ¹²	12.9	11.3	13.9
Universități ¹³	28.7	34.6	22.8

ECONOMICS

Mediana cheltuielilor din ultimele 30 de zile pe țigări fabricate [RON]	374.0
Mediana cheltuielilor pentru 20 de țigări fabricate [RON]	16.8
Costul a 100 de pachete de țigări fabricate ca procent din Produsul Intern Brut per capita (PIB) [2018] ¹⁴	4.5%
Procentul de fumători curenți de țigări care și-au cumpărat țigările ultima dată dintr-un magazin unde acestea se vând.	89.4%

MEDIA

RECLAMA INDUSTRIEII DE TUTUN	TOTAL (%)	FUMĂTORII CURENȚI (%)	NEFUMĂTORII (%)
Adulți care au observat orice formă de reclamă, sponsorizare sau promovare a țigarilor [†]	36.4	45.6	32.2
Adulți care au observat orice formă de reclamă, sau promovare a țigarilor în magazine ^{15†}	28.9	37.2	25.3
Adulți care au observat orice formă de reclamă, sau promovare a țigarilor (altundeva decât în magazine) sau la evenimentele sportive [†]	19.0	24.0	16.8
CONTRA RECLAMA	TOTAL (%)	BĂRBAȚI (%)	FEMEI (%)
Fumători curenți care s-au gândit să renunțe la fumat din cauza avertismentelor de pe pachetele de țigări.†	21.9	21.0	23.4
	TOTAL (%)	FUMĂTORII CURENȚI (%)	NEFUMĂTORII (%)
Adulți care au observat informații anti-fumat la televizor sau la radio †	55.8	51.4	57.7

CUNOȘTINȚE, ATITUDINI, PERCEPȚII

	TOTAL (%)	FUMĂTORII CURENȚI (%)	NEFUMĂTORII (%)
Adulți care au considerat că fumatul cauzează:			
Boli grave	90.6	85.2	92.9
Cancer pulmonar	91.5	86.5	93.7
Atac de cord (infarct miocardic acut)	74.5	70.4	76.3
Accident vascular cerebral	74.8	71.9	76.1
Adulți care au considerat ca inhalarea fumului altora cauzează boli serioase nefumătorilor.	86.0	81.1	88.1
Adulți care au fost în favoarea interzicerii fumatului în mașină, în prezența copiilor	92.6	87.7	94.8

ȚIGĂRI ELECTRONICE

	TOTAL (%)	BĂRBAȚI (%)	FEMEI (%)
Au auzit vreodată de țigări electronice	76.5	79.0	74.1
Au utilizat vreodată țigări electronice	11.3	15.2	7.7
Utilizatori curenți de țigări electronice	3.4	5.0	1.8

¹ Include țigări fabricate și țigări rulate manual. ² Între fumătorii zilnici din grupa de vârstă 15 – 34 de ani. ³ Include fumători curenți și pe cei care s-au lăsat de fumat în ultimele 12 luni. ⁴ Include consiliere la o clinică specializată și linie telefonică de tip Stop fumat. ⁵ Între cei care lucrează în afara domiciliului, de regulă în spații interioare, sau și în interior și în exterior. ⁶ Se fumează în casă cel puțin lunar. ⁷ Între cei care au fost într-o instituție medico-sanitară în ultimele 30 de zile. ⁸ Între cei care au fost într-o clădire a publică oficială în ultimele 30 de zile. ⁹ Între cei care au utilizat un mijloc de transport în comun în ultimele 30 de zile. ¹⁰ Între cei care au fost în baruri sau cluburi de noapte în ultimele 30 de zile. ¹¹ Între cei care au fost în restaurante în ultimele 30 de zile. ¹² Între cei care au fost în școli în ultimele 30 de zile. ¹³ Între cei care au fost în universități în ultimele 30 de zile. ¹⁴ GDP per capita a fost obținut din World Economic Outlook, August 2018 publicat de Fondul Monetar Internațional. ¹⁵ Include pe cei care au observat țigări la reducere; cadouri sau oferte la alte produse la achiziționarea de țigări; sau orice altă reclamă sau semnne promoționale la țigări în magazinele unde se vând țigări. În ultimele 30 de zile.

NOTĂ: Curent se referă la utilizarea zilnică sau ocazională. Adulții se referă la persoane în vârstă de 15 ani sau mai mult. Datele au fost ponderate pentru a asigura reprezentativitate națională tuturor persoanelor neinstituționalizate, în vârstă de 15 ani sau mai mult. Procentajele reflectă prevalența fiecărui indicator în fiecare grup, nu distribuția între grupuri. Suportul financiar este asigurat de Inițiativa Bloomberg de Reducere a consumului de Tutun, un program al Bloomberg Philanthropies. Asistența tehnică este furnizată de Centrele pentru Controlul și Prevenirea Bolilor (CDC), de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), de Johns Hopkins Bloomberg School of Public Health și RTI International. Sprijinul pentru program este asigurat de Fundația CDC. **Disclaimer:** Rezultatele și concluziile din acest document sunt ale autorului/autorilor și nu reprezintă, în mod necesar, poziția oficială a CDC SUA.